

MINIMALNI STANDARDI ZNANJ

SREDNJE STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE

SLOVENŠČINA

ŠOLSKO LETO 2017/18

PROFESORJI: Nejc Golobič, Katja Lasbaher, Manuela Markoja Šubara, Mojca Stare Aljaž, Špela Suhadolnik, Marjeta Šušteršič Menart, Alenka Zorko

»Minimalni standard znanja predstavlja stopnjo znanja, spretnosti in veščine ali kakovost dosežka, potrebnega za pozitivno oceno oz. za zadovoljivo sledenje pouku« (*Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednjih šolah*, 7. člen).

Minimalni standard določenega učnega sklopa predstavlja potrebno predznanje za usvajanje nove učene snovi, zato se pri preverjanju in ocenjevanju znanja iz določenega sklopa razume, da so v minimalne standarde znanj nove učne snovi vključeni tudi minimalni standardi že preverjenih in ocenjenih učnih sklopov (iz osnovne šole ali nižjega letnika srednje šole).

Minimalni standardi znanj zajemajo znanje nižjih taksonomskih stopenj (po Bloomovi taksonomiji ciljev so te: poznavanje, razumevanje, uporaba /sinteza in vrednotenje sta skromna/).

JEZIKOVNI POUK

	Učni sklop	Minimalni standard
1.	Zgodovina jezika, sociolingvistika, socialne zvrsti, glasoslovje, sporazumevanje	Dijak <ul style="list-style-type: none"> – pozna osnovne jezikovne družine v Evropi in zna vanje umestiti slovenščino, – se zaveda pomembne vloge slovenščine v osebnem in družbenem življenju, zna razložiti pojme materni, drugi, tuji, uradni, državni jezik; zna predstaviti položaj slovenščine v RS in izven njenih meja; zna predstaviti položaj italijanščine in madžarščine v delu slovenske Istre in Prekmurja, v zamejstvu in izseljenstvu, – pozna in prepoznajo socialne zvrsti ter okoliščine njihove rabe, – loči samoglasnike od soglasnikov (soglasnike znajo razdeliti na zvočnike, zveneče in nezvенеče nezvočnike), pozna izgovor zvočnika v in l, pozna premeno po zvenečnosti; pozna osnovna načela knjižne izreke, – pozna načela uspešnega sporočanja in zna v besedilu prepoznati tudi prvine nebesednega jezika.
2.	Besedoslovje, pomenoslovje, stilistika, etimologija, slovaropisje, besedotvorje, frazeologija	Dijak <ul style="list-style-type: none"> – pozna pomenska in izrazna razmerja med besedami, – zna določiti slogovno vrednost besede/besedne zveze in določiti vrsto slogovne zaznamovanosti ter slogovno zaznamovane besede/besedne zveze zamenjati s slogovno nezaznamovanimi, – s pomočjo slovarskega sestavka iz

		<p>etimološkega slovarja loči domače besede od prevzetih, zamenja določeno prevzeto besedo z domačo ustreznico,</p> <ul style="list-style-type: none"> – pozna osnovne jezikovne priročnike in jih zna uporabljati (SSKJ, SP, ES, SSF ...), – loči tvorjene besede od netvorjenih, zna pretvoriti besedne zveze v tvorjenke, – loči stalne in proste besedne zveze in prepozna frazem ter ga zna razložiti.
3.	Oblikoslovje	Dijak zna prepoznati določeno besedno vrsto in ji zna določiti temeljne oblikovne značilnosti; besedo zna postaviti v določeno obliko.
4.	Skladnja	<p>Dijak</p> <ul style="list-style-type: none"> – loči med stavkom in povedjo, – zna prepoznati stavčnočlensko sestavo povedi, – sestavo povedi zna ponazoriti z S-strukturo, – loči med podrednimi in prirednimi skladejskimi razmerji, – zna določiti vrsto priredij in podredij.
5.	Pravopis	<p>Dijak</p> <ul style="list-style-type: none"> – tvori pravopisno pravilna okoliščinam ustreznna besedila, – zna utemeljiti rabo velike/male začetnice v lastnih/občnih imenih, pisanje skupaj/narazen, pozna osnovna pravila postavljanja ločil in prepozna pravopisne napake v svojih in tujih besedilih.
6.	Besedilne vrste ¹	Dijak pozna značilnosti izbranih besedilnih vrst, jih zna tvoriti in pri tem upoštevati načela knjižne norme; pozna dejavnike sporočanja.

¹ Vse predpisane besedilne vrste – gl. *Katalog znanja*, slovenščina, srednje strokovno izobraževanje (potrj. 26. 11. 2010)

KNJIŽEVNI POUK

I. Tematski sklopi in žanri

Tematski sklopi

1. Uvod v književnost

Dijak bere in razume izbrano literarno besedilo, ga zna govorno ali pisno predstaviti, predstavi osebno bralno doživetje, besedila zvrstno-vrstno opredeli in opazi pomembnejša sredstva jezikovnega sloga besedila. Zna umestiti avtorja/avtorico v prostor in čas.

Dijak kakovostno govorno ali pisno predstavi doživetje izbranega literarnega dela (domače branje) – uporaba znanja o bistvu in sestavi literarnega besedila ter o načinu lastnega branja.

Ob individualnem branju piše dnevnik branja (beleži svoje vtise, vprašanja, ocene ...) ali poročilo o branju.

2. Ljubezen

Besedila:

Apulej: Zgodba o Amorju in Psihi (Zlati osel), Sapfo: Svatovska pesem; William Shakespeare: Soneti; France Prešeren: Gazele; Slovenska ljudska: Pod klančkom sva se srečala, Slovenska ljudska: Dve let in pol; Simon Jenko: Naš maček; Lev Nikolajevič Tolstoj: Ana Karenina; Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni; Dragotin Kette: Stara novica; Ferdo Kozak: Vida Grantova; Federico G. Lorca: Nezvesta žena, Tennessee Williams: Tramvaj Poželenje, Sergej Aleksandrovič Jesenin: Lepa je bila Tanjuša; Ciril Zlobec: Sveta mesta tvojega telesa, Gregor Strniša: Orion, Maja Vidmar: Ne bojim se, Marjan Rožanc: Ljubezen, Milan Kleč: Danes v moji sobi, Antologija svetovne ljubezenske lirike: Oko in roža (poljubni izbor)

Dijak bere, razume in komentira vsaj eno lirsko in vsaj eno epsko besedilo tematskega sklopa; pri tem zna razložiti idejno-tematske prvine in prepozna najznačilnejšo zvrstno-slogovno prvino.

Ob individualnem branju piše dnevnik branja (beležijo svoje vtise, vprašanja, ocene ...) ali poročilo o branju.

3. Dom, domovina, svet

Besedila:

Valentin Vodnik: Dramilo; France Prešeren: Zdravljica; Simon Jenko: Naprej; Simon Gregorčič: Soči; Ivan Cankar: O, domovina, ti si kakor zdravje!; Oton Župančič: Z vlakom; Fran Saleški Finžgar: Pod svobodnim soncem; France Bevk: Kaplan Martin Čedermac; Karel Destovnik Kajuh: Slovenska pesem; Alojz Rebula: Votel je Kras (Vinograd rimske cesarice; Boris Kobal: Afrika ali Na svoji zemlji; Marko Kravos: Zamejska žalostna; Lojze Kovačič: Prišleki; Tone Pavček: Take dežele ni; Vladimir Kos: Nova slovnica; Franjo Frančič: Pravljica o domu; Antologija: To drevo na tujem raste (poljubni izbor)

Dijak bere, razume in komentira vsaj eno lirsko in vsaj eno epsko besedilo tematskega sklopa; pri tem zna razložiti idejno-tematske prvine in prepozna najznačilnejšo zvrstno-slogovno prvino.

Dokaže zmožnost branja z razumevanjem ter zmožnost dialoškega razpravljanja o dejavnikih, ki vplivajo na oblikovanje narodne zavesti, na posameznikov odnos do doma in sveta, o čustvih, razmišljanju in ravnanju književnih oseb v zvezi s to problematiko, o književnem prostoru in času, temah, motivih, idejah in drugih značilnih književnih prvinah, tako da sporočila aktualizira. Zmožnost interpretacije pokaže tudi v pisnih besedilih.

4. Posameznik, družina in družba

Besedila:

Ši King: Vojakovo domotožje; Konfucij: Lun Yu – Pogovori; France Prešeren: Nezakonska mati; Guy de Maupassant: Debeluška; Henrik Ibsen: Nora; Ivan Tavčar: Posavčeva češnja (Med gorami); Charles Baudelaire: Tujec; Miško Kranjec: Lepa Vida prekmurska; Franz Kafka: Amerika; Vladimir Bartol: Alamut; Edvard Kocbek: Blažena krivda (Strah in pogum); Drago Jančar: Galjot; Svetlana Makarovič: Desetnica; Saša Vegri: Družina; Gustav Januš: Brez kategorij; Maja Haderlap: Dekla; Hanif Kureishi: Buda iz predmestja; William Golding: Gospodar muh; Bogdan Novak: Lipa zelenela je (4. del Krvave reke); Marjan Tomšič: Grenko morje; Miha Mazzini: Kralj ropotajočih duhov

Dijak bere, razume, komentira izbrana besedila tematskega sklopa ter jih zna zvrstno-vrstno opredeliti in časovno umestiti. Pokaže zmožnost interpretativnega branja dramskih, lirskih in epskih besedil z obravnavano tematiko. Obvlada branje z razumevanjem, ki ga izraža v ustrezni govorni ali pisni obliki.

5. Drugačni in zaznamovani, samotneži in čudaki

Besedila:

Tisoč in ena noč: Zgodba o grbavem pritlikavcu; Gregorčič: Moj črni plašč; Aškerc: Zimska romanca; S. Jenko: Tilka, C. Kosmač: Sreča; F. Milčinski: Butalci; Gogolj: Plašč; Minatti: Nekoga moraš imeti rad; L. Krakar: Berač; Camus: Tujec; F. Lainšček: Namesto koga roža cveti;

Milčinski - Ježek: N. N. in črna pega čez oči; M. Tomšič: Oštrigeca; Šalamun: Kit, kit, bodi sam!; M. Sosič: Balerina balerina; Z. Hočevar: Šolen z Brega; B. Švigelj: Moreno; J. Virk: Smeh za leseno pregrado; B. Novak: Niki; J. Menart: Coprnica (Srednjeveške balade)

Dijake bere, razume, komentira izbrana besedila tematskega sklopa, zna jih zvrstno opredeliti in časovno umestiti. Pokaže zmožnost interpretativnega branja dramskih, lirskih in epskih besedil z obravnavano tematiko. Obvlada branje z razumevanjem, ki ga izraža v ustrezni govorni ali pisni obliki.

Žanri

1. Potopis

Evald Flisar: Popotnik v kraljestvu senc; Sonja Porle: Črni angel, varuh moj; Tomo Križnar: Nuba: čisti ljudje; Mare Cestnik: Nasmej se mi s poševnimi očmi; Branko Gradišnik: Strogo zaupno na Irskem

2. Dnevnik

Mark Avrelj: Dnevnik; Andrej Capuder: Pariški dnevnik; Edvard Kocbek: Tovarišija, Listina; Janez Suhadolc: Nič ne bom rekel, tiho pa tudi ne bom

3. Biografija

Anton Slodnjak: Neiztrohnjeno srce; Alojz Rebula: Pastir prihodnosti; Emil Ludwig: Napoleon; Stefan Zweig: Marija Antoinetta

4. Avtobiografija

Janez Trdina: Moje življenje; Ivan Cankar: Moje življenje; Alojz Rebula: Duh velikih jezer Rousseau: Izpovedi

5. Mladinsko pripovedništvo

Ivo Zorman: V sedemnajstem; Bogdan Novak: Ninina pesnika dva; Janja Vidmar: Princeska z napako; Marjana Moškrič: Ledene magnolije; Igor Karlovšek: Gimnazijec

6. Kriminalno pripovedništvo

Ljuba Prenner: Neznani storilec; Željko Kozinc: Lovci na Rembranda; Maja Novak: Cimre; Artur Conan Doyle: Študija v škrlatnem, Prigode Sherlocka Holmesa; Agatha Christie: Umor v Orient ekspresu; Georges Simenon: Moj prijatelj Maigret

7. Zgodovinsko pripovedništvo

Jakob Sket: Miklova Zala; France Bevk: Iskra pod pepelom; Ivan Sivec: In vedno bodo cvetele lipe; Alexandre Dumas st.: Trije mušketirji; Margaret Mitchell: V vrtincu

8. Fantastično in znanstveno fantastično pripovedništvo

Miha Remec: Astralni svetilniki; Vid Pečjak: Adam in Eva na planetu starcev; Aldous Huxley: Krasni novi svet; Ray Bradbury: Fahrenheit 451; Isaac Asimov: Golo sonce

Dijak bere, razume in komentira izbrana besedila. Zna razložiti osnovne snovne in idejno-tematske sestavine ter prepozna najopaznejšo slogovno prvino. S primerjanjem različnih besedil se zaveda žanrske raznovrstnosti.

Dijak govorno in pisno interpretira izbrana besedila.

II. Literarnozgodovinski sklopi

1. Iz starejše književnosti – antična književnost in Biblija

Besedila:

Homer: Iliada, Odiseja; Sofokles: Kralj Ojdip, Antigona; Anakreon: Eros, z zlatimi kodri bog; Katul: Sovražim in ljubim; Horac: Carpe diem; Longos: Dafnis in Hloa; Petronij: Satirikon (Na pojedini pri Trimalhionu); Plutarh: Vzporedni življenjepisi (Cesarjeva smrt); Biblija: Bog ustvari vesolje in človeštvo, Zgodba o Suzani, Psalm 130 (129), Psalm 137 (136), Smrt Janeza

Krstnika, Svatba v Galilejski Kani, Prilika o izgubljenem sinu; G. Schwab: Najlepše antične pripovedke; Zgodbe svetega pisma (Klasje)

Dijak bere, razume in komentira vsebino izbranega besedila: pripovednega (proznega) besedila, (odlomka iz) verznega ali dramskega besedila iz najstarejše književnosti, iz Biblije in iz antike. Brano besedilo časovno umesti. Pokaže poznavanje, časovne in prostorske umestitve pojmov antika, antična književnost, Biblija, Homer, ep, Sofoklej, tragedija.

Dijak dokaže zmožnost glasnega interpretativnega branja starejših besedil, obvlada tiho branje z razumevanjem, ki ga izraža v ustrezni govorni ali pisni obliki. Dokazuje zmožnost dialoškega razpravljanja in vrednotenja književnih oseb, dokazuje razumevanje motivacije za njihovo ravnanje, predstav o času in kraju, aktualizacije sporočil; dokazuje zmožnost tvorjenja subjektivne samostojne govorne poustvarjalne interpretacije, zmožnost samostojnega govornega nastopanja ter zmožnost pisne domišljajske aktualizacije.

2. Srednji vek

Besedila:

Pesem o Rolandu; Roman o Tristanu in Izoldi; Burka o jezičnem dohtarju; Carmina burana; Dante

Alighieri: Božanska komedija (odlomek); Hugo von Hofmannsthal: Slehernik; J. Rudel: Pesem o daljni ljubezni; Dietmar von Eist: Svitanica; Brižinski spomeniki: Brižinski spomenik II; Stiški rokopis: Velikonočna pesem; Žovneški: Slana in nenadni sneg; Gornjegrajski: Ranjen sem do dna srca; Ulrich von Lichtenstein: Služba ženski; Jurčič: Veronika Deseniška; Menart: Srednjeveške pridige in balade

Ljudsko slovstvo

Pripovedne pesmi: Lepa Vida, Rošlin in Verjanko, Pegam in Lambergar

Lirske pesmi: Zeleni Jurij, Kresna, Ljubezenske

Pripovedništvo: Kurent, Peter Klepec, Kralj Matjaž, Zlatorog, Sveti Lukež

Dijak bere, razume in komentira vsebino odlomka iz Brižinskih spomenikov in enega pripovednega (proznega) ali lirskega besedila iz srednjeveške književnosti. Brano besedilo zna časovno umestiti, bere in razlaga izbrano besedilo iz ljudskega slovstva. Pokaže poznavanje in zna časovno ter prostorsko umestiti pojme pismenstvo (Brižinski spomeniki), ljudsko slovstvo, trubadurska lirika, srednjeveška epika, viteški roman.

Dokaže zmožnost glasnega interpretativnega branja starejših besedil, obvlada branje z razumevanjem, ki ga izražajo v ustrezni govorni ali pisni obliki.

Dokazuje zmožnost dialoškega razpravljanja in vrednotenja književnih oseb, dokazuje razumevanje motivacije za njihovo ravnanje, predstav o času in kraju, aktualizacije sporočil; dokazuje zmožnost tvorjenja subjektivne predstavitve kot sestavine širše sporazumevalne zmožnosti.

3. Mejniki v zavesti; reformacija, protireformacija in barok v slovenski književnosti, oris evropske renesanse

Besedila:

Francesco Petrarca: (izbrana pesem) Canzoniere; Giovanni Boccaccio: Dekameron; Neznani avtor:

Življenje Lazarčka s Tormesa; Miguel de Cervantes Saavedra: Don Kihot; Niccolo Macchiavelli:

Mandragola; William Shakespeare: Romeo in Julija; Beneški trgovec; Marin Držić: Dundo Maroje; Michel de Montaigne, Erazem Rotterdamski: eseji

Primož Trubar: En register ... ena kratka postila (Proti zidavi cerkva), Iz predgovora (Catechismus), O narečni raznolikosti (Ta evangeli sv. Matevža); Jurij Dalmatin: izbrani odlomek iz prevoda Biblije; Sebastijan Krelj: Postila slovenska (predgovor); Adam Bohorič: Zimske urice (predgovor)

Janez Svetokriški: Na noviga lejta dan; Janez Vajkard Valvazor: Slava vojvodine Kranjske; Ivan Mrak: Marija Tudor; Prosper Mérimée: Šentjernejska noč; Mimi Malenšek: Poslušaj, zemlja; Charles Lamb: Pripovedke iz Shakespeara; Irving Stone: V zanosu in obupu; Drago Jančar: Triptih o Trubarju; Josip Jurčič: Jurij Kobila; Ivan Tavčar: Vita vitae meae; Oton Župančič: Pred Trubarjevim kipom

Dijak bere, razume in komentira odlomke iz besedil: Trubar, O zidavi cerkva, Svetokriški, odlomek iz poljubne pridige in besedil iz evropske renesančne književnosti. Dijak zna besedila časovno umestiti in zvrstna-vrstno opredeliti. Pozna časovni okvir, značilnosti obdobja (ideje, zvrsti) in zna navesti predstavnike evropske renesančne književnosti. Dokaže poznavanje pojmov: (proti)reformacija, pridiga, književno/polliterarno besedilo, knjižni jezik, baročni slog, humanizem in renesansa (glavne značilnosti), renesančno gledališče, renesančna proza (novela ali roman).

Dijak dokaže zmožnost branja polliterarnih, dramskih (lirskih) in proznih besedil iz obdobja renesanse, baroka in reformacije, obvlada branje z razumevanjem, ki ga izraža v ustrezni govorni ali pisni obliki. Dokazuje zmožnost interpretiranja literarnih besedil.

4. Književnost razsvetljenstva v Sloveniji; evropsko sočasno dogajanje

Besedila:

Vodnik: Nemški inu krajnski kojn, Ilirija oživljena, Zadovolni Krajnc, Lublanske novice, Velika pratika, Mala pratika, Kuharske bukve; Linhart: Ta veseli dan ali Matiček se ženi; Moliere: Tartuffe, Skapinove zvijače; Defoe: Robinson Crusoe; Voltaire: Kandid ali optimizem; Swift: Gulliverjeva potovanja; Austin: Prezvetnost in pristranost; Beaumarchais: Figarova svatba, Kreft: Kranjski komedijanti

Dijak bere, razume, komentira komedijo Ta veseli dan ali Matiček se ženi in Vodnikovega lirskega besedila ter proznega besedila iz sočasne evropske književnosti. Časovna umestitev branega besedila. Poznavanje, časovna in prostorska umestitev pojmov razsvetljenje, razsvetljske ideje, začetki slovenskega gledališča, komedija, klasicizem.

Kaže zmožnost branja dramskih, lirskih in epskih besedil iz obdobja razsvetljenstva, obvlada branje z razumevanjem, ki ga izraža v ustrezni govorni ali pisni obliki.

Dokazuje zmožnost interpretiranja literarnih besedil, zmožnost razpravljanja in vrednotenja književnih oseb, dokazuje razumevanje motivacije za njihovo ravnanje, predstav o času in kraju, aktualizacije sporočil; dokazuje zmožnost tvorjenja neumetnostnega besedila kot sestavine širše sporazumevalne zmožnosti.

5. Prešeren in slovenski sodobniki; iz evropske romantike

Besedila:

F. Prešeren: Poezije (izbor); J. V. Koseski: Potažba, Kdo je mar; J. Cigler: Sreča v nesreči; A. M. Slomšek: Blaže in Nežica v nedeljski šoli; J. Turnograjska: Nedolžnost in sila; G. A. Burger: Lenora; J. W. Goethe: Popotnikova nočna pesem, Faust; H. Heine: Lorelaj, Že ugaša; G. Byron: Romanje grofiča Harolda; E. Bronte: Viharni vrh; V. Hugo: Notredamski zvonar; A. S. Puškin: A. P. Kernovi, Pesnik, Evgenij Onjegin, Pikova dama; M. J. Lermontov: Jadro, Junak našega časa; P. P. Njegoš: Gorski venec; H. C. Andersen: Grdi raček; E. A. Poe: Maska rdeče smrti., E. Jelovšek: Spomini na Prešerna; J. Mušič: Sila spomina; I. Vašte: Roman o Prešernu, M. Mihelič: Cesta dveh cesarjev

Dijak bere, razume, komentira vsebino in obliko izbrane Prešernove refleksivne, ljubezenske, domovinske pesmi, aktualizacija sporočila. Poznavanje dejstev iz Prešernovega življenja in časa (imena in pomen sodobnikov, položaj slovenskega jezika). Poznavanje časovnega okvira, značilnosti in predstavnikov evropske romantične književnosti (čas in okoliščine nastanka, zvrsti, temeljne ideje, predstavniki).

Dijak bere in razume besedilo izbranega predstavnika evropske romantične književnosti ter ga zna časovno in prostorsko opredeliti.

6. Od romantike k realizmu pri Slovencih. Evropski realizem kot književna smer

Besedila:

Janez Trdina: Kresna noč; Fran Levstik: Popotovanje iz Litije do Čateža, Dve otvi; Josip Jurčič: Deseti brat, Telečja pečenka, Lepa Vida; Simon Jenko: Obujenke, Obrazi; Fran Erjavec: Avguštin Očepek; Janko Kersnik: Jara gospoda, Kmetske slike; Ivan Tavčar: Visoška kronika, V Zali; Josip Stritar: Dunajski soneti, Zorin; Simon Gregorčič: Človeka nikar!, Njega ni!, Nazaj v planinski raj!; Anton Aškerc: Ponočna potnica, Zimska romanca, Moja muza; Rado Murnik: Ženini naše Koprnele.

Honore de Balzac: Oče Goriot; Gustave Flaubert. Gospa Bovary; Emile Zola: Beznica; Guy de

Maupassant: Njeno življenje, W. M. Thackeray: Semenj ničevosti; Henrik Ibsen: Strahovi; Avgust

Strindberg: Gospodična Julija; Nikolaj Vasiljevič Gogolj: Revizor; Lev Nikolajevič Tolstoj: Vojna in mir; Ivan Sergejevič Turgenjev: Očetje in sinovi; Fjodor Mihailovič Dostojevski: Zločin in kazen, Idiot; Anton Pavlovič Čehov; Češnjev vrt, Gospa s psičkom

Dijak bere, razume, komentira vsebino in obliko lirskega, epskega ali dramskega besedila iz slovenske književnosti v drugi polovici 19. stoletja, aktualizira sporočilo ter pokaže poznavanje družbenih in kulturnih razmer na Slovenskem v drugi polovici 19. stoletja. Besedila zna literarnovrstno/-zvrstno opredeliti.

Dijak pozna značilnosti predstavnikov evropske realistične književnosti (čas in okoliščine nastanka, vrste, temeljne ideje). Ob konkretnih primerih pokaže poznavanje in razumevanje pojmov: romantika, realizem, romantični realizem, črtica, novela, roman.

Dijak bere in razume besedilo izbranega predstavnika evropske realistične književnosti ter ga zna prostorsko in časovno umestiti.

7. Slovenska moderna; iz evropske književnosti na prelomu 19. in 20. stol.

Besedila:

Pesništvo:

Dragotin Kette: Na trgu, Ah, ta lepa krčmarica, Pijanec; Josip Murn: V parku, Sneg, Pesem o ajdi, Vlahi; Ivan Cankar: Vzduh opojen, težak; O. Župančič: Ti skrivnostni moj cvet, Zvečer, Vihar, Duma, Veš, poet, svoj dolg?; Alojz Gradnik: Eros – Tanatos, Noč v Medani, Vodnjak, Komen, Pisma; Lili Novy: Ogenj

Pripovedništvo:

Ivan Cankar: Vinjete. Epilog, Na klancu, O človeku, ki je izgubil prepričanje, Martin Kačur, Hlapec Jernej in njegova pravica, Iz tujega življenja. Sova, Podobe iz sanj, Gospod stotnik; Fran Saleški Finžgar: Prerokovana; Zofka Kveder: Misterij žene; Izidor Cankar: S poti

Dramatika:

Ivan Cankar: Za narodov blagor, Kralj na Betajnovi, Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Hlapci; O. Župančič: Veronika Deseniška; L. Kraigher: Školjka

Evropska nova romantika: C. Baudelaire: Pesem o albatrosu, Spleen; P. Verlaine: Zahajajoča sonca, Jesenska pesem; A. Rimbaud: Ofelija, Samoglasniki; O. Wilde: Slika Dorian Gray, Saloma, Slavec in vrtnica

Dijak bere, razume, komentira vsebino, obliko in slog izbranega lirskega, epskega in dramskega besedila iz slovenske moderne, aktualizira sporočilo.

Ob konkretnih primerih pokaže poznavanje in razumevanje pojmov: moderna, nova romantika, simbolizem, impresionizem, dekadenco, podoknica, črtica, satira, pesem v prozi.

Bere in razume besedilo izbranega predstavnika evropske novoromantične književnosti ter zna besedilo idejno-tematsko in slogovno interpretirati.

Dokazuje prepoznavanje novoromantičnega razpoloženja, se zna do njega opredeljevati, prepoznavati impresionizem, simbolizem, dekadenco ter aktualizirati nadčasovna sporočila prebranih besedil.

8. Slovenska in sočasna evropska književnost v prvi polovici 20. stoletja

Besedila:

Paul Eluard: Svoboda; Thomas Eliot: Boston Evening Transcript; Marcel Proust: Combray; James Joyce: Ljudje iz Dublina. Evelina; Franz Kafka: Preobrazba; Sergej Aleksandrovič Jesenin: Vrnitev domov; Boris Pasternak: Doktor Živago; Andre Gide: Ponarejevalci denarja; Jaroslav Hašek: Dobri vojak Švejk; Theodore Dreiser: Ameriška tragedija; John Steinbeck: Polentarska polica; Miroslav Krleža: Balade Petrice Kerempuha; Anton Podbevšek: Ob dnevu vpoklica na kolodvoru; Anton Vodnik: Pomladna pesem; Srečko Kosovel: Slutnja; Tragedija na oceanu; Ekstaza smrti; Kons. 5; France Balantič: Tkanina revna sem; Zasuta usta; Slavko Grum: Dogodek v mestu Gogi; Ivan Pregelj: Matkova Tina; Tone Seliškar: Pretrgana popisnica; Prežihov Voranc: Samorastniki; Miško Kranjec: Povest o dobrih ljudeh; Karel Destovnik Kajuh: Bosa pojdiva

Dijak bere, razume in komentira ekspresionistična in socialnorealistična besedila; zna razložiti idejno-tematske prvine in prepozna najznačilnejše zvrstno-slogovne prvine. Pozna časovni okvir in umetnostne smeri, ki jim pripadajo prebrana besedila.

Pokaže zmožnost branja književnih besedil iz prve polovice 20. stoletja (branje z razumevanjem). Zmožnost interpretacije pokaže tudi v pisnih besedilih.

9. Slovenska in sočasna evropska književnost po drugi svetovni vojni, sodobna književnost

Besedila:

Albert Camus: Tujec; Samuel Beckett: Čakajoč Godota; Eugene Ionesco: Plešasta pevka; Ivo Andrić: Most na Drini; Danilo Kiš: Grobnica za Borisa Davidoviča; Umberto Eco: Ime rože; Milan Kundera: Neznosna lahkost bivanja; Gabriel Garcia Marquez: Sto let samote; Edvard Kocbek: Kdo sem?; Janez Menart: Croquis; Lojze Krakar: Med iskalci biserov; Kajetan Kovič: Bela pravljica; Kajetan Kovič: Južni otok; Dane Zajc: Veliki črni bik; Dane Zajc: Črni deček; Gregor Strniša: Večerna pravljica; Gregor Strniša: Vrba; Svetlana Makarovič: Odšteevanka; Ervin Fritz: Rime na i; Tomaž Šalamun: Gobice; Tomaž Šalamun: Himna svetovne odgovornosti; Milan Dekleva: Vloga v minljivo; Milan Jesih: Nekega dne, ob uri, ko mrači se; Boris A. Novak: Oče; Aleš Šteger: 10 prošenj za lahko noč; Lucija Stupica: Hotel ideal; Edvard Kocbek: Črna orhideja; Edvard Kocbek: Listina; Ciril Kosmač: Tantadruj; Vitomil Zupan: Menuet za kitaro; Alojz Rebula: Vinograd rimske cesarice; Zorko Simčič: Človek na obeh straneh stene; Marjan Tomšič: Vruja; Andrej Blatnik: Električna kitara; Andrej Skubic: Fužinski bluz; Polona Glavan: Anton; Dominik Smole: Antigona; Primož Kozak: Legenda o svetem Che; Milan Jesih: Grenki sadeži pravice; Drago Jančar: Veliki briljantni valček; Matjaž Zupančič: Vladimir

Dijak bere, razume in komentira lirsko, pripovedno in dramsko besedilo oziroma odlomek; pri tem zna razložiti idejno-tematske prvine in prepozna najznačilnejše zvrstno-slogovne prvine. Opiše značilnosti književnosti eksistencializma in absurda, intimizma, modernizma in postmodernizma; pri tem se sklicuje na slovensko lirsko, epsko in dramsko besedilo. Ob prebranem besedilu izrazi svoje mnenje o bivanjski problematiki sodobnega človeka.

Zmožnost interpretacije pokaže tudi v pisnih besedilih.

Določila za preverjanje in ocenjevanje znanja v strokovni šoli in gimnaziji pri pouku slovenščine na Vegovi Ljubljana

I. Splošna izhodišča

Krovni pravilnik ocenjevanja znanja pri slovenščini in tudi drugih predmetih je **Pravilnik o ocenjevanju znanja v srednjih šolah (Ur. list št. 60/2010)**. Ta določila so samo dopolnitev nekaterih členov tega pravilnika. Preverjanje in ocenjevanje znanja poteka tudi skladno s smernicami, zapisanimi v učnem načrtu oz. katalogu znanj.

Preverjanje znanja je sestavni del pouka, zato poteka sproti celo šolsko leto. Lahko je ustno ali pisno in se ne ocenjuje.

Ocenjevanje je vrednotenje dijakovega znanja in je izraženo s številčnimi ocenami od 1 do 5. S kriteriji ocenjevanja učitelj seznanja dijake na začetku šolskega leta oz. pred ocenjevanjem.

II. Različni načini ocenjevanja: ustno ocenjevanje (lahko snov književnosti in jezika, govorni nastop), lit. spis (razpravljalni ali interpretativni esej), vodena ali samostojna interpretacija lit. odlomka, test iz jezika ali književnosti, domače branje, seminarska naloga, domača naloga, projektna naloga, poročilo idr.

Če dijak ne odda naloge, omenjene v prejšnjem odstavku, je ob koncu pouka lahko neocenjen.

III. Pisno ocenjevanje znanja

V vsakem ocenjevalnem obdobju se izvede vsaj eno pisno ocenjevanje, lahko tudi več. O tem obvestimo dijake 14 dni po začetku oc. obdobja oz. vsaj 14 dni pred ocenjevanjem in datume vnesemo v e-dnevnik. Pisne naloge (test iz jezika, besedilne vrste, šolski esej, referat, domača naloga, vodene ali samostojne interpretacije umetnostnega besedila idr.) se točkuje po kriterijih, ki jih določi posamezni učitelj glede na cilje ocenjevanja. Z njimi pred ocenjevanjem seznanja dijake. Določene naloge se lahko ocenijo po kriterijih za splošno in poklicno maturo, ki so predstavljeni v predmetnem izpitnem katalogu. Dovoljeni pripomočki pri pisnem ocenjevanju: kemični svinčnik ali nalivno pero (drugo po dogovoru z učiteljem).

IV. Ustno ocenjevanje znanja

Ustno ocenjevanje se izvede najmanj enkrat v šolskem letu. O načinu ocenjevanja se posamezni učitelji dogovorijo z dijaki. Če je spraševanje napovedano in dijak neopravičeno manjka, izgubi možnost napovedanega spraševanja v oc. obdobju.

V. Kriterij ocenjevanja znanja

Kriteriji pri ocenjevanju znanja so določeni s standardi znanja, opredeljenimi v učnem načrtu oz. katalogu znanj (7. čl. Pravilnika o ocenjevanju znanja v srednjih šolah). Osnova kriterijev za pozitivno oceno so minimalni standardi za predmet.

Negativno oceno pri pisnem ocenjevanju dobi dijak, ki ne doseže vsaj 50 % vseh možnih točk. Za ostale ocene je ocenjevalna lestvica naslednja:

50–62 %	zadostno (2)
63–75 %	dobro (3)
76–88 %	prav dobro (4)
89–100 %	odlično (5)

V skladu s šolskimi pravili o ocenjevanju znanja se pisno ocenjevanje enkrat ponovi, če je več kot polovica pisnih izdelkov ocenjena negativno. V dokumentacijo se vpišeta obe oceni.

Pri ustnem ocenjevanju dijak praviloma dobi najmanj dve vprašanji. Merila za oceno so takšna kot pri popravnem izpitu (glej razdelek VIII).

Dijak je lahko tudi neocenjen, kadar v oc. obdobju ni pridobil vseh potrebnih ocen oz. v primeru, kot je določeno v točki II.

Kršitve pravil pri ocenjevanju znanja in ukrepi: glej *Šolska pravila ocenjevanja znanja*

VI. Popravljanje ocen

Dijak, ocenjen z negativno oceno, in neocenjen dijak oceno lahko popravlja oz. pridobi pisno ali/in ustno po dogovoru z učiteljem.

Pozitivne ocene se prav tako lahko izboljšujejo po dogovoru z učiteljem.

Popravljanje negativnih ocen po 1. oc. obdobju praviloma poteka vsaj 14 dni po začetku 2. oc. obdobja pisno in/ali ustno (po dogovoru s profesorjem). Negativne ocene 2. oc. obdobja pa dijak lahko praviloma popravlja 14 dni pred 2. oc. konferenco. Enako velja tudi za neocenjene dijake.

VII. Način določitve končne ocene ob zaključku pouka

Zaključna ocena je odraz vseh ocen, ki jih je dijak pridobil v šolskem letu. Odraža celostno znanje glede na cilje predmeta, dijakov napredek in odnos do šolskega dela (sodelovanje pri pouku, domače naloge, zapiski, učni pripomočki ipd.). Končna ocena se ne določi z izračunom aritmetične sredine.

Za pozitivno končno oceno morata biti obe oc. obdobji pozitivni oz. ocene popravljene. Če ima dijak obe oc. obdobji ali pa samo eno ocenjeno negativno, je ob zaključku pouka ocenjen negativno in mora opravljati popravni izpit.

VIII. Popravni izpit

- Popravni izpit iz slovenščine je praviloma sestavljen iz pisnega in ustnega dela. Ocenjuje se snov celotnega šolskega leta. Oba dela sta enakovredna (50 % -- 50 %). Dijak praviloma izpit opravi, če doseže 50 % točk pisnega in ustnega dela.
- Pri pisnem delu izpita dijaki od 1. do 3. letnika pišejo test iz jezika (jezik in besedilne vrste) in/ali pa esej oz. interpretacijo besedila (vodeno ali samostojno). Čas pisanja je do 90 minut.
Dijaki 4. letnika pišejo interpretacijo besedila (vodeno ali samostojno) in/ali razčlenbo neumetnostnega besedila; čas pisanja je do 90 minut.
- Na pisnih nalogah so navedene točke in meje za ocene; te so enake kot za vse pisne naloge za ocene, ki jih pišejo dijaki slovenistov.
- Ustni del izpita je sestavljen iz treh vprašanj (iz književnosti in/ali jezika); vsako je vredno po 15 točk, 5 jih dobi dijak za prosti govor in dialog. Ustni izpit traja do 20 minut, priprava nanj pa do 15 (dijak se pripravlja, medtem ko drug dijak odgovarja na vprašanja).

Merila za ocenjevanje ustnega dela popravnega izpita

- Vprašanja iz književnosti, zgodovine jezika in jezika
 - 1 (nzd) – Dijak ne odgovarja; njegov poskus obnove in/ali razlage ni ustrezen, umestitev je napačna.
 - 2 (zd) – Deloma samostojno obnovi in umesti besedilo; pojme razlaga z učiteljevo pomočjo.
 - 3 (db) – Večinoma samostojno obnovi besedilo in ga umesti; razlaga je zadovoljiva.
 - 4 (pdb) – Samostojno obnovi besedilo in ga umesti; razlaga je nekoliko pomanjkljiva.
 - 5 (odl) – Samostojno obnovi in umesti besedilo. Razlaga je jasna, popolna in natančna. Dodaja svoje primere in suvereno kaže svoje znanje.
- Prosti govor in dialog

Dijak odgovarja v knjižnem zbornem jeziku.

Merila za ocenjevanje pisnega dela popravnega izpita

- a) Jezikovni test oz. razčlemba neumetnostnega besedila: točkovno ga, upošteva je taksonomske stopnje, ovrednoti posamezni učitelj.
- b) Interpretacija besedila (vodena ali samostojna): oceni se jo po vzoru vrednotenja interpretacije umetnostnega besedila na poklicni maturi.
- c) Esej (razpravljalni ali interpretativni): oceni se ga po vzoru vrednotenja eseja na splošni maturi.

Dijak ima pravico do vpogleda v nalogo.

Vsa ostala določila za popravni izpit veljajo po Pravilniku o ocenjevanju znanja v srednjih šolah.

IX. Drugi izpiti

Za vse druge izpite (dopolnilni, predmetni in končni) veljajo določila Pravilnika o ocenjevanju v srednjih šolah in tista merila, o katerih se kandidat pred izpitom dogovori z učiteljem.

A. Zorko in člani aktiva slovenistov